

**Het berekenen van de economische waarde van
vrijwilligerswerk bij hockey verenigingen:
een stappenplan**

Gepresenteerd en getest op het Hockey congres 2013

Prof. Dr. Lucas Meijs

Lonneke Roza MSc.

Eva van Baren MSc.

lmeys@rsm.nl

Introductie

Bij sportverenigingen wordt vrijwilligerswerk gebruikt om de contributie voor iedereen, leden en vrijwilligers, laag te houden. Verenigingen hebben echter weinig inzicht in hoeveel contributie ze besparen. Dit kan echter relevant zijn in zowel interne als externe discussies. Bijvoorbeeld, intern kan hiermee een extra argument gevonden worden om het gesprek met 'free riders' (leden die geen vrijwilligerswerk doen) aan te gaan. Extern kan het gebruikt worden bij sponsor en subsidie verzoeken. In dit artikel schetsen wij een methode om dit inzichtelijk te maken. We maken daarbij gebruik van de vervangingswaarde methode om de economische waarde van vrijwilligerswerk te bepalen. In essentie is deze simpel; het aantal gewerkte vrijwilligersuren maal een fictief uurloon. Een iets complexere benadering gaat uit van meerdere functieniveaus met daaraan gekoppelde specifieke (fictieve) uurlonen.

Achtergrond

Voor het puur economisch (in euro's) waarderen van de output van het vrijwilligerswerk zijn er drie verschillende benaderingen: (1) vervangingswaarde, (2) investeringswaarde en (3) marktwaarde. De vervangingswaarde geeft de waarde aan van de werkzaamheden van de vrijwilligers als zij beroepskrachten waren geweest (Handy en Srinivasan, 2004¹). Met andere woorden, hoeveel zou het een organisatie kosten als zij beroepskrachten hadden ingezet. De investeringswaarde geeft de opportuniteitskosten aan (Handy en Srinivasan, 2004). Dit zijn de gedeelde inkomsten voor de vrijwilliger. De vrijwilliger had namelijk in de tijd van het organiseren, van bijvoorbeeld een hockeywedstrijd, ook op een andere manier economische waarde kunnen creëren. Ten slotte is er een marktwaarde zoals geïdentificeerd door Mook et al (2007). Wat zouden de vrijwilligers opleveren voor hun hockeyvereniging als zij zouden worden ingezet volgens een commerciële sportorganisatie en dus niet op basis van een non-profit sportvereniging? In dit artikel wordt een methode gegeven voor het berekenen van de vervangingswaarde (1).

Maar eerst een disclaimer: vanzelfsprekend zijn alle berekeningen slechts benaderingen. Enerzijds is het vrijwilligerswerk van mensen onbetaalbaar en daarmee is de economische waarde heel erg groot, c.q. oneindig. Anderzijds is het vrijwilligerswerk van mensen juist van waarde omdat het niet op het verwerven van geld is gericht. Het koppelen van een euro waarde aan de vrijwillige inzet is dan bijna een belediging. Ieder bedrag is daarom een benadering. Dit vraagstuk wordt pregnanter omdat de variabelen waarmee gewerkt wordt (het

¹ Bron: Handy, F. & Srinivasan, N. (2004). Valuing Volunteers: An Economic Evaluation of the Net Benefits of Hospital Volunteers. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 33(1), 28-54

aantal uren vrijwilligerswerk en de uurvergoeding die daarvoor gegeven zou moeten worden) beide niet echt hard zijn. Vrijwilligersuren zijn gewoon moeilijk te registreren, als we dat al zouden willen en de vergoeding is een benadering. Het algemene advies is daarom om te werken met lage schattingen voor vrijwilligersuren en met een lage uur vergoeding. Op die manier kan de beschuldiging van overschatting en jezelf rijk rekenen gepareerd worden. Met de totale vervangingswaarde kan vervolgens bekeken worden hoeveel dit is per wedstrijd, per senior lid, per junior lid etc. en ook hoe dit zich verhoudt tot de contributie en andere inkomstenstromen. Met het volgende stappenplan kunt u zelf de economische waarde van het vrijwilligerswerk binnen uw eigen hockey vereniging op een eenvoudige manier berekenen.

Vervangingswaarde berekening algemeen

Bij de vervangingswaarde wordt gekeken naar wat de organisatie zou moeten betalen als de vrijwilligers beroepskrachten zouden zijn geweest (Handy en Srinivasan, 2004). Simpelweg wordt het aantal gewerkte vrijwilligersuren vermenigvuldigd met het (fictieve) bruto uurloon van een beroepsmedewerker die vergelijkbare werkzaamheden verricht. De basisformule is als volgt:

$$\begin{aligned} & \text{Aantal vrijwilligersuren} * \text{uurtarief voor vergelijkbaar beroepsmatig werk} \\ & \text{Aantal vrijwilligersuren per functieniveau} * \text{uurtarief per functieniveau} \end{aligned}$$

Om deze formule in te vullen zal er per stap een vraag beantwoordt moeten worden:

Stap 1 – Welke soorten werkzaamheden verrichten de vrijwilligers?

Bij hockeyverenigingen onderscheiden we de volgende activiteiten² met betrekking tot:

- een **wedstrijd** wat onder andere bestaat uit vervoer naar uitwedstrijden, coaching en begeleiding, arbitrage, etc.
- een **team** zoals trainen, begeleiden en coördineren anders dan het direct deelnemen aan wedstrijden
- de **kantine** wat bestaat uit het direct bemannen van de kantine en de organisatie daaromheen als het roosteren van de medewerkers, de inkoop en de algemene coördinatie
- de **accommodatie** zoals het wekelijkse onderhoud, schoonmaken en eventueel groot onderhoud

² Voor de genoemde vrijwilligersactiviteiten geldt dat deze per hockeyvereniging kunnen worden aangepast.

- belangrijke **commissies**
- en het **bestuur**

Stap 2 – Hoeveel uur vrijwilligerswerk wordt er per soort vrijwilligerswerk gedaan?

Hierbij kan er bijvoorbeeld gewerkt worden met een urenregistratie van de verschillende werkzaamheden of, wellicht handiger, een schatting gebaseerd op kengetallen die gekoppeld zijn aan de activiteit. Tevens moet bepaald worden of en hoe het vrijwilligerswerk kan worden ingedeeld naar functieniveau:

- Uitvoerend
 - organiseren wedstrijden, bemensen kantine, onderhoud accommodatie
- Organiserend
 - trainingen, organiseren kantine, commissies
- Bestuurlijk
 - bestuur

Stap 3 – Wat is een vergoeding voor deze werkzaamheden zoals die aan beroepskrachten betaald zou worden?

Dit gaat om een uurvergoeding die in principe op verschillende manieren kan worden bepaald

- Vergoeding informeel werk (bijvoorbeeld oppassen = 3 euro) (*laat de leden bepalen wat zij een redelijke vergoeding voor informeel werk vinden*)
- Bruto Minimumloon 23 jarige 2012 = 8,48 euro³ (excl. werkgeverslasten van 20% – 35%)
- Bruto gemiddeld loon 2012 = 20,31⁴ (excl. werkgeverslasten van 20% – 35%)

Voor een meer specifieke benadering kan gekeken worden op bijvoorbeeld www.loonwijzer.nl. Zo blijkt daar dat het gemiddelde bruto uurloon voor een sportinstructeur rondom de €15 ligt: <http://www.loonwijzer.nl/home/salaris/salarischeck>.

³ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/minimumloon/vraag-en-antwoord/hoe-hoog-is-het-minimumloon.html>

⁴ <http://www.gemiddeld-inkomen.nl/inkomens-vanaf-1970>

Een voorbeeld: inschatting uren vrijwilligerswerk

De beste, maar weinig realistische, methode om uren bij te houden is tijdschrijven. Een eenvoudigere methode is om een aantal kernactiviteiten te nemen en daarvandaan het aantal uren te benaderen.

Hier volgt een voorbeeld van het aantal geschatte uren – op basis van een eigen inschatting en die van de KNHB – die betrekking hebben op de verschillende vrijwilligersactiviteiten per wedstrijd, team, kantine etc. De tabel in bijlage 1 kunt u vervolgens gebruiken om het aantal uren voor uw hockeyvereniging in te vullen waarna u de vervangingswaarde vrij simpel kunt berekenen.

1 **Wedstrijd:** voor iedere wedstrijd is een aantal uren vrijwilligerswerk nodig (arbitrage, teamleiding, vervoer, wassen, voorbereiding). Dit kan vermenigvuldigd worden met het aantal wedstrijden.

Onze schatting **20 uur per wedstrijd (gemiddeld uit en thuis)**

2 **Team:** voor ieder team zijn er uren die naast de wedstrijden worden gemaakt (training, algemene coördinatie). Dit kan vermenigvuldigd worden met het aantal teams

Onze schatting **240 uur per team per jaar (6 uur per week)**

3 **Bar / kantine:** voor de bar en kantine kan gewerkt worden met de gemiddelde bezetting per uur plus een opslag voor de overhead

Onze schatting **bezetting maal aantal uren kantine plus 10% overhead**

4 **Accommodatie:** het onderhoud van de accommodatie, bijhouden van de velden, het opruimen etc. kost een aantal uren per week plus een stelpost voor groot onderhoud

Onze schatting **1600 uur per jaar (40 uur per week, normale accommodatie)**

5 **Commissiewerk:** per commissie lid gaat het waarschijnlijk om een dagdeel per twee weken

Onze schatting **80 uur per jaar per commissielid**

6 **Bestuurswerk:** per commissie lid gaat het waarschijnlijk om een dagdeel per week

Onze schatting **160 uur per jaar per bestuurslid**

Bijlage 1 – Algemene getallen (uurbesteding per jaar)

Aantal wedstrijden	x	Aantal uur per wedstrijd	= Totaal
(.....)	x	(.....)	=
Aantal teams	x	Aantal uur per team	
(.....)	x	(.....)	=
Aantal kantine uren	x	Bezetting	
(.....)	x	(.....)	=
Overhead kosten kantine (..%)			=
Accommodatie			=
Commissie leden	x	Aantal uur per lid per jaar	
(.....)	x	(.....)	=
Aantal leden Bestuur x		Aantal uur per lid per jaar	
(.....)	x	(.....)	=
TOTAAL			=

Vervangingswaarde

		Indeling van vrijwilligerswerk op drie niveaus ⁵			
		Allen uren zelfde waardering ⁶	Uitvoerend	Organiserend	Bestuurlijk
Informeel	3,--			xxxxxxxxxx	Xxxxxxxxxx
Minimumloon	8,48		Xxxxxxxxxx		Xxxxxxxxxx
Gemiddeld loon	20,31		xxxxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxx	
TOTAAL					

De eind totalen kunnen dan worden afgezet tegen over het aantal leden, de contributie per lid, het aantal wedstrijden etc.

⁵ Hier komen dus drie verschillende bedragen uit per niveau die vervolgens opgeteld kunnen worden.

⁶ Hier komen dus in essentie drie totaal bedragen uit.